

Zaak C-691/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing op grond van artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof

Datum van indiening:

18 november 2021

Verwijzende rechter:

Cour de cassation (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

10 november 2021

Verzoeksters in cassatie:

Cafpi SA

Aviva assurances SA

Verweerster in cassatie:

Enedis SA

---

1. Voorwerp en feiten van het geding

- 1 Op 28 juli 2010 bleken elektrische apparaten van een agentschap van de vennootschap Cafpi slecht te werken, als gevolg van overspanning veroorzaakt door een onderbreking van de nulgeleider van het elektriciteitsdistributienet.
- 2 De vennootschap Cafpi en haar verzekeraar, de vennootschap Aviva assurances, stellen de vennootschap Enedis, elektriciteitsdistributiesysteembeheerder, hiervoor aansprakelijk en hebben haar gedagvaard tot vergoeding van de geleden schade.
- 3 De vennootschap Enedis betoogt dat alleen de aansprakelijkheidsregels inzake producten met gebreken van toepassing zijn [artikel 1245 tot en met 1245-17 van de Code civil (Frans burgerlijk wetboek; hierna: „code civil”)], waarvoor een verjaringstermijn van drie jaar geldt (artikel 1245-16 van de code civil), die zij tegen hun schadevordering heeft aangevoerd.

- 4 Bij vonnis van 6 juli 2018 heeft de rechter in eerste aanleg de toepassing van de artikelen 1245 en volgende van de code civil afgewezen maar de vorderingen ongegrond verklaard.
- 5 Bij arrest van 6 februari 2020 heeft de cour d'appel de Versailles (rechter in tweede aanleg Versailles, Frankrijk) het vonnis vernietigd. Allereerst brengt deze rechter in herinnering dat in de aansprakelijkheidsregeling inzake producten met gebreken, de aansprakelijke producent met name de fabrikant van een eindproduct is. Volgens hem is een eindproduct een product dat klaar is om te worden gedistribueerd. In casu is de opgewekte elektriciteit, met name door de vennootschap Électricité de France, geen eindproduct aangezien het om hoogspanning gaat die dus ongeschikt is voor gebruik. De vennootschap Enedis zorgt voor de transformatie daarvan, teneinde distributie ervan aan de eindafnemer mogelijk te maken. Hieruit volgt volgens deze rechter dat de vennootschap Enedis de fabrikant is van het eindproduct dat bestemd is voor distributie aan de afnemer, zodat zij de hoedanigheid van producent heeft. Deze rechter heeft derhalve geoordeeld dat de aansprakelijkheidsregeling inzake producten met gebreken van toepassing was en de vordering van de vennootschappen Cafpi en Aviva wegens verjaring niet-ontvankelijk was.
- 6 De vennootschappen Cafpi en Aviva hebben tegen dit arrest cassatieberoep ingesteld. Zij betogen dat de appelrechter de artikelen 1245-2 en 1245-5 van de code civil, waarbij richtlijn 85/374/EEG inzake de aansprakelijkheid voor producten met gebreken in nationaal recht is omgezet, heeft geschonden door te oordelen dat de vennootschap Enedis de hoedanigheid van producent heeft.

2. Toepasselijke bepalingen

Richtlijn 85/374/EEG van de Raad van 25 juli 1985 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de aansprakelijkheid voor producten met gebreken, zoals gewijzigd bij richtlijn 1999/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 1999

- 7 Artikel 1 luidt als volgt:
„De producent is aansprakelijk voor de schade, veroorzaakt door een gebrek in zijn product.”
- 8 Artikel 2 bepaalt:
„Voor de toepassing van deze richtlijn wordt onder ‚product’ verstaan een roerende zaak, ook nadat zij een bestanddeel van een andere roerende of onroerende zaak is gaan vormen. Onder ‚product’ wordt ook elektriciteit verstaan.”
- 9 De passus van artikel 3 die hier van belang is, luidt als volgt:

„1. Onder ‚producent‘ wordt verstaan de fabrikant van een eindproduct [...]”

Franse code civil

- 10 De artikelen 1245-1 tot en met 1245-17 van de code civil bevatten de bepalingen waarbij richtlijn 85/374/EEG in nationaal recht is omgezet.

3. Standpunt van partijen

1. Vennootschappen Cafpi en Aviva

- 11 De vennootschappen Cafpi en Aviva betogen dat de vennootschap Enedis een energiedistributeur is en geen producent. Volgens hen is de vennootschap Enedis beheerder van het elektriciteitsdistributiesysteem, dat zij exploiteert en onderhoudt, met als enige opdracht de distributie van de elektriciteit die wordt opgewekt door meerdere producenten, waaronder de vennootschap Électricité de France. Zij voeren aan dat de scheiding van de productie- en distributieactiviteiten werd opgelegd bij richtlijn 96/92/EG van 19 december 1996 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit, en vervolgens bij richtlijn 2003/54/EG van 26 juni 2003 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en houdende intrekking van richtlijn 96/92/EG.
- 12 In haar hoedanigheid van beheerder van het elektriciteitsnet moet de vennootschap Enedis instaan voor het transport en de distributie van de door de producent opgewekte elektriciteit en het feit dat zij de spanning van de vervoerde elektriciteit aanpast, betekent niet dat zij daardoor de producent wordt van een nieuw eindproduct, de gedistribueerde elektriciteit, die zou verschillen van de elektriciteit die haar aldus wordt aangeleverd.
- 13 De vennootschappen Cafpi en Aviva betogen dat elektriciteit immers bruikbaar is zodra zij is opgewekt, ongeacht de spanning daarvan, op voorwaarde dat het systeem waarop die terecht komt, geschikt is voor een dergelijk spanningsvermogen. Zij betogen dat het feit dat de beheerder van het elektriciteitsnet het spanningsniveau van de vervoerde elektriciteit aanpast, niet kan volstaan om hem de hoedanigheid toe te kennen van producent van een nieuw en ander product, aangezien om het even welke afnemer transformatoren kan gebruiken om apparaten onder laagspanning te laten werken.

2. Vennootschap Enedis

- 14 De vennootschap Enedis betoogt dat in de aansprakelijkheidsregeling voor producten met gebreken het begrip producent een autonoom begrip is, dat losstaat van het begrip energieproducent in de zin van de wetgeving betreffende de Europese energiemarkt.

- 15 In de aansprakelijkheidsregeling voor producten met gebreken is de producent degene die het publiek een gebruiks- of verbruiksklaar product aanbiedt. In centrales opgewekte extrahoogspanningselektriciteit of hoogspanningselektriciteit is ongeschikt voor verbruik en voor de afnemers kan die elektriciteit pas na omzetting door de distributiesysteembeheerder naar middenspanningselektriciteit of laagspanningselektriciteit, een gebruiks- of verbruiksklaar product worden. Hieruit volgt dat de elektriciteit na omvorming door de distributiesysteembeheerder, het eindproduct vormt waarvan hij de producent is.

4. Beoordeling door de Cour de cassation

- 16 In het cassatieberoep is de vraag aan de orde of een elektriciteitsdistributiesysteembeheerder die de elektriciteitsspanning aanpast met het oog op de distributie daarvan aan de eindafnemer, dient te worden beschouwd als een „producent” van elektriciteit in de zin van richtlijn 85/374/EEG.
- 17 De advocaat-generaal concludeert tot vernietiging van het arrest van de appelrechter. Hij stelt dat de aan de vennootschap Enedis gegeven kwalificatie van producent strijdig is met de grondbeginselen van de organisatie van de elektriciteitssector zoals die voortvloeit uit de diverse richtlijnen betreffende de interne markt voor elektriciteit. Stellen dat de vennootschap Enedis, die geen elektriciteitsproducent is in de zin van de Code de l'énergie (energiewet, Frankrijk) en de richtlijnen betreffende de interne markt voor elektriciteit, deze hoedanigheid bezit in de zin van de code civil en richtlijn 85/374/EEG – die door de code civil in nationaal recht is omgezet – zou volgens hem bovendien moeilijk te verzoenen zijn met het vereiste van duidelijkheid en leesbaarheid van de wet. Verder stelt hij dat uit de analyse van de appelrechter blijkt dat een onderscheid wordt gemaakt tussen twee categorieën elektriciteit, de als „grondstof” opgewekte en door het transmissiesysteem getransporteerde elektriciteit, en de als „eindproduct” door het distributiesysteem gedistribueerde elektriciteit, terwijl artikel 1245-2 van de code civil, volgens hetwelk elektriciteit een product is, geen onderscheid maakt. Ten slotte benadrukt hij dat deze analyse strijdig is met de realiteit van de contractuele en economische betrekkingen tussen de verschillende actoren uit de sector, omdat de distributiesysteembeheerder geen elektriciteit kan opwekken uit een grondstof die hij niet heeft gekocht, en omdat hij vervolgens die elektriciteit niet verkoopt, want de afnemer koopt die bij de leverancier.
- 18 De Franse feitenrechters bij wie ten gevolge van elektrische overspanning aansprakelijkheidsvorderingen tegen de vennootschap Enedis zijn ingesteld, hebben met betrekking tot de toepasselijke aansprakelijkheidsregeling voor uiteenlopende oplossingen gekozen.
- 19 In andere lidstaten van de Europese Unie hebben rechterlijke instanties zich uitgesproken voor de kwalificatie als producent. Het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland) heeft aldus geoordeeld dat de elektriciteitsdistributiesysteembeheerder diende te worden beschouwd als een

producent, omdat hij het product elektriciteit noemenswaardig wijzigt door de spanning daarvan aan te passen met het oog op het gebruik daarvan door de eindafnemer (arrest van 25 februari 2014, VI-ZR 144/13, punten 12-17)

- 20 Een dergelijke uitlegging is evenwel niet vanzelfsprekend en het is evenmin zeker dat alle rechterlijke instanties van de Europese Unie die opvatting delen. Mogelijkerwijs is deze kwalificatie van een elektriciteitsdistributiesysteembeheerder als producent immers niet verenigbaar met de richtlijnen betreffende de Europese elektriciteitsmarkt, inzonderheid richtlijn 96/92/EG van 19 december 1996 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit, richtlijn 2003/54/EG van 26 juni 2003 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en houdende intrekking van richtlijn 96/92/EG en richtlijn 2009/72/EG van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG. Deze richtlijnen hebben de transmissie- en distributiesysteembeheerders namelijk een onafhankelijkheidsvereiste opgelegd ten opzichte van de voor mededinging opengestelde activiteiten in verband met de productie of levering van elektriciteit. Overeenkomstig deze wetgeving werd in Frankrijk bij wet nr. 2004-803 van 9 augustus 2004 de verplichting opgelegd om de groep Électricité de France te splitsen en voor het beheer van het openbaar distributiesysteem een nieuwe vennootschap op te richten, de vennootschap ERDF (Électricité Réseau Distribution France), thans Enedis, die op 1 januari 2008 werd opgericht.
- 21 De vraag rijst dus of een elektriciteitsdistributiesysteembeheerder als „producent” in de zin van artikel 3 van richtlijn 85/374/EEG kan worden beschouwd, aangezien hij de spanning aanpast van de door de producent geleverde elektriciteit met het oog op de distributie daarvan aan de eindafnemer. Deze vraag strekt ertoe te vernemen of het begrip „producent” van elektriciteit in de zin van artikel 3 van deze richtlijn moet worden begrepen als een autonoom begrip dat losstaat van het begrip elektriciteitsproducent en -leverancier in de zin van de richtlijnen betreffende de interne markt voor elektriciteit.
- 22 De vraag dient derhalve aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te worden voorgelegd.

5. Prejudiciële vraag

- 23 De Cour de cassation stelt derhalve de volgende vraag:

„Moeten de artikelen 2 en 3, lid 1, van richtlijn 85/374/EEG van de Raad van 25 juli 1985 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de aansprakelijkheid voor producten met gebreken, aldus worden uitgelegd dat een elektriciteitsdistributiesysteembeheerder kan worden beschouwd als een „producent”, omdat hij de spanning van de elektriciteit van de leverancier aanpast met het oog op de distributie ervan aan de eindafnemer?”